

blandgenrer är något som ofta används av författare, där "[f]ormen är romanens, men innehållet hämtar sitt stoff från biografier, brev och anteckningsböcker" (2008:23). Kraven på vetenskapliga texter är dock annorlunda än dem som ställs på romaner, men kanske kan ändå ny kunskap nås just genom användandet av blandgenrer. Den efterföljande novellen utgör ett försök att nå affektiva nivåer baserat på mitt etnografiska material. Den kan förstås som skönlitteratur och fiktion, men samtidigt bygger den på vetenskapligt producerad kunskap och hade inte varit möjligt att skriva utan denna kunskap.

REFERENSER

- Becker, Howard, 1973. *Outsiders: Studies in the Sociology of Deviance*. New York: The Free Press.
- Butler, Judith, 2009. *Krigets ramar: När är livet sörjbart?* Hägersten: Tankekraft förlag.
- Geertz, Clifford, 1973. *The Interpretation of Cultures: Selected Essays*. New York: Basic Books.
- Ghodsee, Kristen, 2011. *Lost in Transition: Ethnographies of Everyday Life after Communism*. Durham: Duke University Press.
- Ghosh, Amitav, 1992. *In an Antique Land*. New Delhi: Ravi Dayal Publisher.
- Goffman, Erving, 1961. *Totala institutioner: Fyra essäer om anstaltslivets sociala villkor*. Stockholm: Norstedts akademiska förlag.
- Jönsson, Lars-Eric, 2010. *Berättelser från insidan: En essä om personliga erfarenheter i psykiatrins historia*. Stockholm: Carlsson Bokförlag.
- Levin, Claes, 1998. *Uppfostringsanstalten: Om tvång i föräldrars ställe*. Lund: Arkiv förlag.
- Pratt, Mary Louise, 1986. "Fieldwork in common places", i Clifford, J. och Marcus, G. E. (eds.), *Writing Culture: The Poetics and Politics of Ethnography*. Berkeley & Los Angeles: University of California Press.
- Silow Kallenberg, Kim 2016. *Gränsland: Svensk ungdomsvård mellan vård och straff*. Huddinge: Södertörns högskola
- Stankiewicz, Damien, 2012. "Anthropology and fiction: An interview with Amitav Ghosh", i *Cultural Anthropology* 2012:27(3): 535–541.
- Wulff, Helena, 2008. "Etnografisk fiktion: Om kvinnors liv i det nya Irland", i *Kulturella Perspektiv – Svensk etnologisk tidskrift*, 2008:4.

Elektroniska källor

- Cherrie, *Tabanja* <https://www.youtube.com/watch?v=yhYPKRkXAPw>.

Tabanja

Fiktion

VEM RINGDE POLISEN?

Första gången Issa blev gripen hade socialtjänsten larmat om att han inte varit i skolan. De hade dessutom fått *starka indikationer* på att han sålde droger i närområdet. Det fanns en så kallad *hög belastning*

i familjen. Bara en mamma. Ingen fadersfigur. Mamman med *mycket begränsade kunskaper* i svenska språket.

I socialtjänstens LVU-ansökan, den beskrivande delen, anses en frustration över att Issas mamma inte dyker upp på möten som hon skriftligen kallats till.

Hon tar inte heller själv samtalen från handläggare, utan låter en dotter i tonåren prata med myndigheterna.

INGEN ANNAN BRYR SIG

Issa håller sig undan soc, håller sig undan polisen som nu söker efter honom. Issa vet att de letar efter honom, han ska placeras på institution. Han är 12 år gammal. Han har sina sätt för att inte åka fast. Känner varje vrå av sin ort, varje buske, varje busskur, varje gångtunnel. Varje alkis där han kan gömma sig om det behövs. Dricka lite äckligt kaffe och hålla sällskap. Dessutom är Issa snabb, snabbast i sitt fotbollslag. Aina har inte en chans. Han ska hålla sig undan polisen. Hans frihet värd mer än samhällets idé om hans trygghet.

JAG HÖR SKOTTEN HELA TIDEN

Orten är hans. Han är ortens. En del av en gemenskap och av en berättelse som Issa behärskar till fulländning. Gångstilen, gesterna, språket. Han är sin egen men har lärt sig att likna tusentals andra som honom. På andra platser, vid andra tidpunkter. Han ser sig själv som i en film. Han är huvudpersonen. Han gör sitt eget soundtrack.

DOM GÅR MED DUBBLA MAGASINER

Fyra syskon i familjen. En storasyster, Issa och två bröder till. En lillebror som helst följer Issa vart han än går. Issa är stolt över det. Han säger det inte men det märks. Märks på hur han sträcker på sig i strålarna från lillebrors ögon. På hur han skjuter fram bröstkorgen och lägger sig

till med en släpigare gång. Ibland duckar Issa ändå lillebrorsan och vill vara ifred. Lilleman kan ännu inte alla Issas knep och finter, så han har lätt att hålla sig undan. En dag ger de äldre grabbarna Issa en het gun. Då är lilleman inte med. Issa vill skydda honom, samtidigt som han inte vill att brorsan ska bli vek. Men vad är vekhet? Vem är det egentligen som är feg?

HAN SKA BECKNA¹ ELLER BLI SOM ZLATAN

I skolan; när han ändå har varit där, har de haft ett tema: "Framtid- vad ska du bli när du blir stor?" Klassisk vuxenfråga. För vem bryr sig? Vem vill egentligen bli vuxen? Storebror är vuxen. Men han är inte där. Sitter på Mariefredsanstalten för vapeninnehav, ringa narkotikabrott, misshandel och olovlig körning. Smågrejer egentligen, men de slogs ihop till en längre volta. Brorsan kommer inte ut ännu på typ sex månader. Beror på hur han sköter sig. Issa, storasyster och lillebror är där ibland med mami, men det är en bit att åka så det blir inte så ofta. Framtid. I skolan skrev Issa som svar på frågan att han skulle bli som brorsan. Eller kanske som Zlatan. Alla de små grabbarna säger samma sak. Att Issa skulle bli som storebror är kanske mer en risk än en fantasi. En verklighet som skrämmer. Men Issa hoppas egentligen inte på mer. Han har alltid föreställt sig att han kommer att dö ung.

ALLA KOMPISARNA TÄNKER SAMMA

I centrum är alla som betyder något. Utom storebror då. De yngre ser upp till de äldre och alla är liksom med. Visst att de yngre

kan få springa ärenden. Hämta grejer, baxa godis. Ibland får de yngre cigg. De är en familj. Ibland är Issa i centrum dygnet runt. Bara tuggar där. Särskilt nu när polisen letar efter honom. Han säger att han inte tänker bo på någon institution. Men det är inte alltid lätt att sova hos någon polare. Vissa föräldrar är för miss-tänksamma. Några känner morsan. Issa litar inte på att mamma skulle skydda honom. Vet inte var han har henne. Kanske tycker hon att det är soft att ha honom inlåst. Då skulle hon i alla fall veta var två av hennes barn var hela tiden. Det är ju ändå så. Issa vill inte längre vara hemma. Morsan bara gråter hela tiden och han fattar inte vad hon vill.

HUR SKA HAN FATTA NÅT
NÄR INGEN LÄR HAN?

Någon hade tjafsat med lillebror i skolan. Issa träffar honom i centrum och hans kinder är tårstrimmiga. Ögonen svullna. Issa ger honom en liten kniv. Grabben måste ju lära sig och han måste försvara sig. Issa ska lära honom. Lillebror fyller snart 10.

HUR SKA HAN FATTA NÅT
NÄR INGEN LÄR HAN?

En bror. Det finns ett särskilt band mellan bröder, en gemenskap syrran aldrig kan vara en del av. Issa älskar sin lillebror, skulle dö för honom. Storebror också som samtidigt är hans viktigaste förebild. Men de ses ju inte så ofta nu. Kom liksom ifrån varandra när brorsan satt häktad med restriktioner. Och sen är det ju de långa resorna. Mamma har ingen bil, inget körkort. En granne med taxibil har kört dem

en gång och de har åkt tåg. Men det är långt hemifrån till Mariefred. Mamma har inte pengar till biljetterna. Det är inget soc betalar.

Syrran är också där men hamnar alltid mer i periferin. Issa tycker inte om hennes ögon när hon ser på honom. Det är som att de ser igenom honom. Eller som att de får honom att se igenom sig själv. Alla finter, alla ursäkter ramlar på något vis av och kvar står han. Blottad för hennes blick.

Snälla bara ge han en chans
Orten tar han ingenstans
Hela orten har tabanja

Issa måste gå hem till slut. Han behöver nya klädombyten och han saknar att sova i sin egen säng. Saknar mamma och lillebror också. Och kanske syrran också. Men det skulle han aldrig säga högt.

Dom fann alla bevisen
Platsen han blev gripen
Han ska sitta inne
Han ska sitta inne

Skulle inte ha gått hem ändå. Någon måste ha ringt, för helt plötsligt är polisen där. Mamma gråter när de tränger sig in i lägenheten. Lillebror ställer sig emellan poliserna och Issa. Han har sin kniv och en polis blir stucken i armen. De skulle bara hämta Issa men nu får de med sig lillebror också. Issa möter sin systers blick när han förs i väg. Hon tycker inte om det hon ser i hans ögon.

HAN SKA BECKNA
ELLER BLI SOM ZLATAN

Det blev inte så. Inte än, kanske sen. Men nu är hans liv på paus. Issa skriver brev till

familjen från institutionen. De är fyllda av en känsla som saknar ord. Kanske är det ensamhet.

POLISEN KOM JAG SÅG HAN ÅKA FAST

Det är någonting med tiden. Issa förstår inte hur tiden kan gå så långsamt och samtidigt så snabbt. Tiden på institution följer sin egen rytm, sin egen logik. Gå upp, bädda sängen, äta frukost, skola, lunch, behandlingsprogram, städa, fika, se på tv, middag, idrott, fika, sova. Varje dag som en loop av instängdhet. Av ensamhet. Men samtidigt av total utlämning. Alltid observerad. Alltid i blickfånget för en lång rad av vuxna som samtidigt är som kloner; totalt utbytbara. Ingen närhet, bara institutionens gula väggar och lukt av ångest och mögel. Tiden styr allt. Samtidigt finns det inga klockor. Institutionstid kallar han det för.

HUR SKA HAN FATTA NÅT NÄR INGEN LÄR HAN?

Som ett fångelse för barn är det. Låst institution för ungdomar. Problembarn. Issa har börjat lära känna många andra grabbar som liknar honom själv. Fast vissa är mer fucked up. Helt sjuka grejer som de har gjort. Men kanske snackar de bara. Samtidigt: vissa fattar man inte varför de ens är inlåsta, måste ha en jävligt ängslig soc. De är ju typ småbarn, varför är de i samhället rädda för dem? De pratar med varandra när personalen inte hör. Om gemensamma bekanta. *Thug life*-Sverige är inte så stort. Om *omertà*: den obligatoriska tystnaden. Att aldrig snacka bredvid mun, inte se, inte höra. De tre apornas armé. Tjuvheder. Om hur man tillverkar mäsik.

HUR SKA HAN FATTA NÅT NÄR INGEN LÄR HAN?

Mest pratar de om att komma ut. De säger så: komma ut. Mucka. De tänker att de sitter av ett straff, och de bär det straffet som en fjäder i hatten. Förutom Issa bor på institutionen fem andra grabbar. En annan somali: Homan. Han är tjock och håller aldrig käften. Men Issa gillar honom. Gillar hans respektlöshet och hans stora bullriga skratt. Två svenningar som nog är de galnaste av dem alla: Kevin och Hugo. De håller sig mest till varandra och tycker typ att det är soft att dricka diskmedel. Luiz berättade när Issa kom att Kevin ville dö på riktigt. Han sa det med ett upphetsat glitter i ögonen och lite flåsande röst. Att Kevin hade försökt hänga sig på isoleringen. I ett jävla element. Han hade använt en snodd ur en tröja, och var helt blå när de fick loss honom. Luiz är den fjärde grabben förutom Issa, på institutionen och det är en *fucked up* jävel. Issa skriver i ett brev till syrran att han känner på sig att Luiz hade något med Kevins självmordsförsök att göra. Issa håller sig helst undan från Luiz. Verkar rädd på riktigt. Syrran får lova att aldrig visa brevet för någon annan, *svär på vår mamma*. Luiz ger Issa dålig smak i munnen, som dagen efter en fest. Sen finns där en annan grabb, en världsvan iranier som heter Parsoa. Issa gillar honom mest och håller sig till Parsoa och Homan. Det räcker.

*

Några ljusglimtar när grabbarna spelar fotboll tillsammans på ången utanför stängslet. Där hittar Issa ibland sitt skratt.

Issa får flytta flera gånger, tre låsta

ungdomshem, ett HVB och en familj passerar. Han är nästan 13 när han blir inläst, eller "placerad" som soc säger. Som om han var typ en vas eller en fucking möbel som det är upp till dem att bära omkring. Hatar det uttrycket. Vadå placerad?

*

Institutionstid. Tiden står still och ändå snurrar den snabbare än vanligt. När han kommer ut är han redan 16 år. Det är skönt att vara ute, att ha en plats att kalla sitt hem. Det ska bli bra nu. Han ska ligga lågt. Flyga under radarn. Ingen ska få läsa in honom igen, det lovar han sig själv. Han lovar syrran. Inte mycket har förändrats, förutom att storebrorsan nu är ute från kåken och storasyster har flyttat hemifrån. Hon finns bara ett par hus bort i orten som är hans. Det ska bli bra nu. Han ska bli någon nu. Fixa cash och leva gott. Så som han förtjänar. Issa känner sig fri. Syrran har lovat att alltid hjälpa honom. Backa upp. Finnas där.

*

Flyttar ut till byn, ny familj, jag var 9 år
Idag är jag 23 och vet mer än vad jag visste då
Nuförtiden känns det lite som jag vill härifrån
Vaknar varje dag och jag ber för min lillebror

Fattade aldrig riktigt vad som hände. Eller vet ju, men förstår liksom inte ändå. Det var mitt i sommaren det år Issa skulle fylla 17 år. Lisa Holm var mördad. Hon var lika gammal som Issa och på löpsedlarna varje dag i flera veckor. Issa var ute igen men hade blivit en annan. Det fanns en hårdhet som inte funnits innan. Eller som ingen hade velat se. Issa och hans syster sågs ganska ofta den där sommaren, men pratade inte längre. Issa hörde henne

inte. Kanske hade något kunnat bli bättre om syrran var den han vände sig till, istället för till sin storebror och de andra tyngre grabbarna. På sätt och vis är det bättre för henne nu. Hon behöver inte oro sig för Issa längre. En av hennes sorger är borta. Men det skaver ändå. Att Issa är död. Att han dog på det sätt han gjorde. Att han dödade en annan människa. En annan människa som var 16 år precis som Issa. Hans vän. Eller det var vad alla trodde. Issa sköt honom och han dog. En tanke som gör ont.

*

De hittade honom först och inte polisen. Hans bröder fann honom och Issa blev också skjuten. Issa är död, och nu är deras liv också förstörda. Så meningslöst. Meningslöst, men inte obekant. Bekant, men aldrig uthärdligt.

Snälla bara ge han en chans
Orten tar han ingenstans
Hela orten har tabanja

NOT

¹ Beckna är slang och betyder ungefär att sälja droger.

SUMMARY

Tabanja
An Example of Ethnographic Fiction
(*Tabanja*)
Ett exempel på etnografisk fiktion)

This article is about ethnographic knowledge production, and is an investigation of the forms that knowledge production can take. The text consists of two separated parts; a contextualising introduction and a short story based on the material of ethnographic fieldwork. The aim is to highlight parts

of human life that are hard to depict with traditional scholarly genres.

In the first part of the article – the introduction – the relation between subjectivity and objectivity in ethnographic research, and the blurred lines that often exist between the two, is used as a point of departure to argue for the use of ethnographic fiction in research processes. Concepts such as thick description and self-reflexivity are used in the discussion. Ethnographic fiction can have multiple meanings and is here understood as fiction based in ethnographic knowledge. This genre can be a means to highlight aspects that are excluded or toned down in more traditional academic texts. Ethnographic fiction can also be a means to communicate research results to other audiences than the ones that normally reads scholarly works.

The second part of the article consists of an example of ethnographic fiction in the form of a short story. The story is about a young boy named Issa, who grows up in a marginalised community and who leads a destructive life that eventually results in him being subjected to compulsory care. Issa is a fictional character with a real life role model in one of the authors' research persons that were shot and killed only sixteen years old.

Keywords: ethnographic fiction, thick description, interpretation, grievability, compulsory care, mixed genres.

Kim Silow Kallenberg is PhD in Ethnology, Department of History and Contemporary Studies, Södertörn University, Stockholm, Sweden.